

Nou illes al nord - Mònica Batet

El problema de Mònica Batet (*El Pont d'Armentera*, 1976) és que no té vint anys ni seixanta, és a dir, que no pot acollir-se als dos grans criteris de visibilitat dels escriptors catalans: la novetat o la consagració. *Nou illes al nord* és la cinquena novel·la que publica des de 2006, cadascuna prou diferent però alhora amb trets recurrents: l'ambientació nòrdica o centreeuropea, la multiplicitat dels punts de vista, la incertesa que envolta els fets principals, l'absència de descripcions i l'escassetat de diàlegs. Les novel·les de Mònica Batet ni estan de moda ni toquen temes espectaculars, però revelen una perspectiva i un camí propis, que són l'essència de la literatura.

Nou illes al nord narra la confluència de tres personatges en un arxipèlag que s'endevina noruec als anys seixanta: un viatger professional, la filla d'una dona abandonada i un home que fuig de la guerra. La peculiaritat del llibre és que coneixem les seves vides a través de testimonis: una germana, una amiga, un empresari, una confident, un alumne -als quals hem d'afegir el narrador final. Cadascun ens facilita una perspectiva parcial, d'abans o després que s'apleguessin a l'illa. En cap moment, però, accedim a l'experiència de primera mà. El relat, doncs, resulta voluntàriament incomplet, repetitiu, no sempre coherent. Els fets més rellevants es mantenen en l'ombra.

El rerefons del llibre és la insularitat: la soledat, l'aïllament, el refugi. Hi podem afegir els prejudicis, els malentesos, els errors, els atzars, els destins. *Nou illes al nord* combina la complexitat estructural amb la senzillesa lingüística. Malgrat l'aproximació indirecta, els protagonistes no són difícils d'entendre perquè cadascun té una dèria inalterable, que és justament el que el duu a l'illa. Aquestes personalitats unidimensionals acosten la novel·la a la literatura juvenil, que l'autora ja ha conreat.

El trencaclosques de narradors està ben construït, però costa diferenciar les seves veus. El narrador final, que relliga els nusos, deixa implícites algunes escenes decisives. Mònica Batet manté les reticències al sentimentalisme explícit: tant ella com els seus personatges prefereixen callar l'essencial. Aquest estil, que el lector impacient trobarà massa opac, és el seu tret distintiu i el seu defecte comercial.